

Inatsisartuni Ilaasortoq
Naaja H. Nathanielsen
Inuit Ataqatigiit
-/HER

Inatsisartuni ilaaortap Naaja H. Nathanielsen-ip, Inuit Ataqatigiit, Avatangiisinut Aningaasaateqarfik, eqqagassalerinermi Kommunip Kujallermut siunertanut Nalunaarut, aatsitassarsiornermi aatsitassanillu suliateqarnermi nukissiuutit ataavartut pillugit § 37 naapertorlugu apeqqutaanut akissut

24-03-2014
Sags nr. 2014-097377
Dok. nr. 1526707

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: apn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Asasara Naaja H. Nathanielsen

12. marts 2014-imi avatangiisinut Aningaasaateqarfik, eqqagassalerinermi Kommunip Kujallermut siunertanut nalunaarut, aatsitassarsiornermi aatsitassanillu suliateqarnermi nukissiuutit ataavartut pillugit arlalinnik Naalakkersuisunut apeqquteqarputit. Apeqqutinut matuma kinguliani akineqartunut qjavunga.

1) Avatangiisinut suliassa qarfiup tungaatigut suliniutinik naammassinninniutitut avatangiisinut aningaasaateqarfik nutaaq Naalakkersuisunit suaarutigineqarpoq. Ukiuni 2015-imi, 2016-imi aamma 2017-imi avatangiisinut aningaasaateqarfik qanoq amerlatigisunik aningaasaliiffigineqassasoq Naalakkersuisut ilimagaat?

Avatangiisinut Aningaasaateqarfimmik pilersitsinissaq sulissutiginiarlugu Inatsisartut aalajangerput. Avatangiisinut aningaasaateqarfiup 2015-imiit atuutilernissaa naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasaateqarfiup isertitai avatangiisinut akitsuutinit pissarsiarineqartassapput. Aallaqqaammut akitsuutit, nukissiornermi tunisassianut atuutsinneqareersut, ukiumut 20 millioner koruunit missaannik amerlassuseqartut atorneqassapput (Aningaasanut inatsimmi konto pingaarneq 24.11.23). Tassalu ukiuni 2015-imi, 2016-imi aamma 2017-imi ikinnerpaamik akitsuutit, nukissiornermi tunisassianut atuutsinneqareersut isertinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aamma tunisassiat avatangiisinut sunniuteqartartut allat avatangiisinut akitsuuserneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Siunissami aamma tunisassianut avatangiisinut ajoqusiisartunut allanut avatangiisinut akitsuutinik suli allanik atuutsitsilernissaaq naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalilluni Avatangiisinut Aningaasaateqarfik avatangiisinut akitsuutit aamma suliniutinut avatangiisinut pitsanngorsaataasunut atorneqarnissaannut qulakkeereqataassaaq.

2) Eqqaavissuarni, illoqarfinni nunaqarfinnilu salinissaq, kiisalu isumannaatsumik ikuallaasarnermut aaqqiissutissat aallunneqarnissat pillugu Kommune Kujalleq aamma Namminersorlutik Oqartussat iliuusissanik nalunaarutiliorput. Isumaqtigiissusiorneq qaqugu naammassineqassangatinneqarpa isumaqtigiissutillu sunniutai pillugit qaqugu naliliisoqassasoq naatsorsuutigineqarpa?

Siunertanut nalunaarut eqqagassalerinerup aqunneqarnerulerneranik kinguneqassaaq. Tamatuma peqatigisaanik Kommune Kujallermik suleqateqarnermi misilittakkat aalajangersimasut nunamut tamarmiusumut iluaqutigitinneqassapput. Suli suleqatigiinnerup aallarnisarneqarneraniippugut, taamaattumillu siunertanut nalunaarutip qaqugu naammassinissaanut ulluliissalluni suli siusippallaarpoq. Siunertanut nalunaarummi allassimasutut politikikkut malitseqartitsinermi suleqatigiissitamik, allaffissornermi aqutsisoqatigiinnik aammalu pilersaarusernermi suleqatigiissitamik pilersitsisoqartussaavoq. Tamatuma kingorna suliap ingerlaqqinnissaa suliassamut sukumiinerusumik nassuiaammi aalajangersarneqassaaq. Pilersaarummi immikkoortut assigiinngitsut qaqugu naammassineqarnissaat naatsorsuutigineqarnerisooq, aamma nalunaarusiorneq qanorpiaq ingerlassanersooq suliassamut nassuiaammi allassimassapput.

3) Aatsitassarsiornikkut massakkut ingerlanniarneqartut arlaannaasaluunniit nukissiuutinik ataavartunik atuiumanginnerat Naalackersuisut naammagisimaarpat?

Isumaga malillugu aatsitassarsiornermi suliassani aalajangersakkat piumasaqaatillu, silap pissusaanut, nukissiuuteqarnermut avatangiisinullu sunniutaasussanik nalilersuinermit tunngatillugu Inatsisartut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersarsimasaat tunngavigalugit nukissiuutinik toqqaanissamut isumaliutigineqartut naliliiffiginissaat, apeqqutip akinissaanut aallaavigissallugit eqqortuusussaavoq.

Tamatumunnga atatillugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 56-imi aalajangersimasumik allassimavoq, Naalackersuisut aatsitassarsiornerissamut akuersissummik suliaqarnerminni akuersinerminnilu ilaatigut silap pissusaani pissutsinik ajorseriartitsinissap allatulluunniit sunniuteqarnerlunnissap eqqarsaatigineqarnera pingaartissagaat.

Kiisalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 57-imi taamatuttaaq aalajangersarneqarpoq, aatsitassarsiorneq imaluunniit sanaartugaq aatsitassarsiornermi atornerqartoq silap pissusaani pissutsinut annertuumik sunniuteqarnerluttussatut naatsorsuutigineqartariaqarpat, silap pissusaani

pissutsinut sunniutissat avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuinermit (VVM-imut nassuiaat) maleruagassat naapertorlugit naliliiffigineqassasut. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 73-imi, aatsitassarsiorfiit VVM-imut nassuiaasiornissamut pisussaaffeqarneranut tunngasumi aalajangersimasumik allassimavoq, suliassami imeq, anori nunalluunniit ilua atorlugu nukissiuutinik atuinissaq kissaatigineqarpat VVM-imut nassuiaasiortoqartussaasoq, taamatuttaarlu sanaartukkanik annerusunik, soorlu nukissiuutinik attuumassutilinnik sananissaq, inissiinissaq atuinissarluunniit VVM-imut nassuiaammut ilaatinneqartussaavoq.

Tamanna tunngavigalugu aatsitassarsiornermit atatillugu nukissiornermit silallu pissusaanut apeqqutit ingerlatseqatigiiffimmit nalilersorneqarluartarnissaat, aammalu atuinissamut akuersissuteqartoqassappat Naalakkersuisut aalajangernissamut tunngavissaannut ilaatitsisarnissaq naammagisimaarnartutut isumaqarfigaara.

Kalaallit Nunaanni 2014-imiit 2018-imut uuliasiornermit aatsitassanullu periusissamut Naalakkersuisut siunnersuutaanni immikkoortumi 7.4-mi ilaatigut aatsitassarsiorfiit 2013-imi piaanissamut akuersissummut qinnuteqaammik tunniussisimasut imaluunniit piaanissamut qinnuteqaammik suliaqarlutik nalunaaruteqarsimasut akornanni erngup nukinganik isumalluutinik misissuinermit tunngassuteqartut killiffii eqikkaarneqarput.

Killiffinnik eqikkaanermi tassani allassimavoq, erngup nukinga atorlugu nukissiornissaq qinigassatut misissuiffigineqarsimasoq, kiisalu Kalaallit Nunaata kujataani suliani marluusuni (Tanbreez-ip Killavaat Alannguanni suliassaa aamma Greenland Minerals and Energy-p Kuannersuarni suliassaa) Qorlortorsuarmi erngup nukinganik innaallagissiorfimmit pioreersumit innaallagissamik pilersorneqarnissaat suli periarfissaqarneris, imaluunniit erngup nukinganik isumalluutinik nutaanik atuiffiussanersut misissuiffigineqarsimasoq. Sulianut allanut tunngatillugu suliap iluani erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissaq suliarnut pineqartumut innaallagissamik pilersuinissamut periarfissatut piviusorsioruunngitsutut naliliinermit suut pequtaanersut naatsumik allaaserineqarput.

Ataatsimut isigalugu naliliinerni nassuiaatinilu assigiinngitsuni suliassani ataasiakkaani nukissiuutinik ataavartunik toqqaanissamut periarfissat immikkut naliliiffigineqarsimanerat naammagisimaarpara. Tamanna silap pissusaa avatangiisillu eqqarsaatigalugit innaallagissiorfimmit dieselimik ingerlatilimmik sananissamit orniginarnerugaluartoq, tamanna suliassani aalajangersimasuni erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissamut toqqaannartumik pilersaarusiornissamut tunngavissiisimangilaq.

Tamatumunnga atatillugu aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit aammalu aatsitassarsiornermut oqartussaasut naliliinerminni tunngavissatut atugaasa, erngup nukinganik innaallagissiorfimmik, pisortat innaallagissamik pilersuinerannut nalinginnaasumut atugassamik sananissamut isummertarnermi naliliinermut tunngaviusunut atorpeqartartunut naleqqiullugu assigiinngissuteqangaatsiarnerinik takusaqarsinnaanngilanga. Pisuni marluusuni taakkunani avatangiisit silallu pissusaa, inuiaqatigiit aningaasaqarnerat suliallu aningaasaqarnerani pissutsit, erngup nukinganit isumalluutinik naleqquttunik peqarnersoq sanilliullugu naliliiffigineqartariaqassapput.

4) Aatsitassarsiornermut periusissiami allassimavoq ”kissattoornermi gassit aniatitaanerisa sapinngisamik annikillisinniarnissaat” Naalakkersuisut sulissutiginialersaaraat.¹ Naalakkersuisut qinnuigissavakka oqaaseq ”sapinngisamik” qanoq paasineqassanersoq erseqqissaqqullugu – angusaqarluarusussuseqarneq qanoq annertutigisoq pineqarpa?

Ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu matuma siuliani apeqqummut 3-mut akissuteqaammut ilassutitut oqaatigissavara, Kalaallit Nunaanni 2014-imiit 2018-imit uuliasiornermut aatsitassanullu periusissamut Naalakkersuisut siunnersuutaanni qupp. 73-imi, gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik annertunerpaamik annikillisaanissamut tunngasumi allassimammat, aatsitassarsiornermi nukissiuutit allat, soorlu erngup nukinga, ajornartinnagu nukissiuutitut atorpeqartussaasoq.

Matuma siuliani apeqqut 3-mut akissutitut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat, silap pissusaanik illersuiniarnermut atatillugu aatsitassarsiornermut innaallagissiorfinnut immikkut tunngasut eqikkarlugit saqqummiuppakka.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kim Kielsen

¹ Kalaallisut saqqummersitami qupperneq 92.